

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

OCENA SYTUACJI EKONOMICZNEJ BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH W POLSCE I ICH ZDOLNOŚCI DO FINANSOWANIA GOSPODARKI

17/01/2024

KONWENT NA RZECZ WSPÓŁPRACY I ROZWOJU POLSKIEJ BANKOWOŚCI SPÓŁDZIELCZEJ

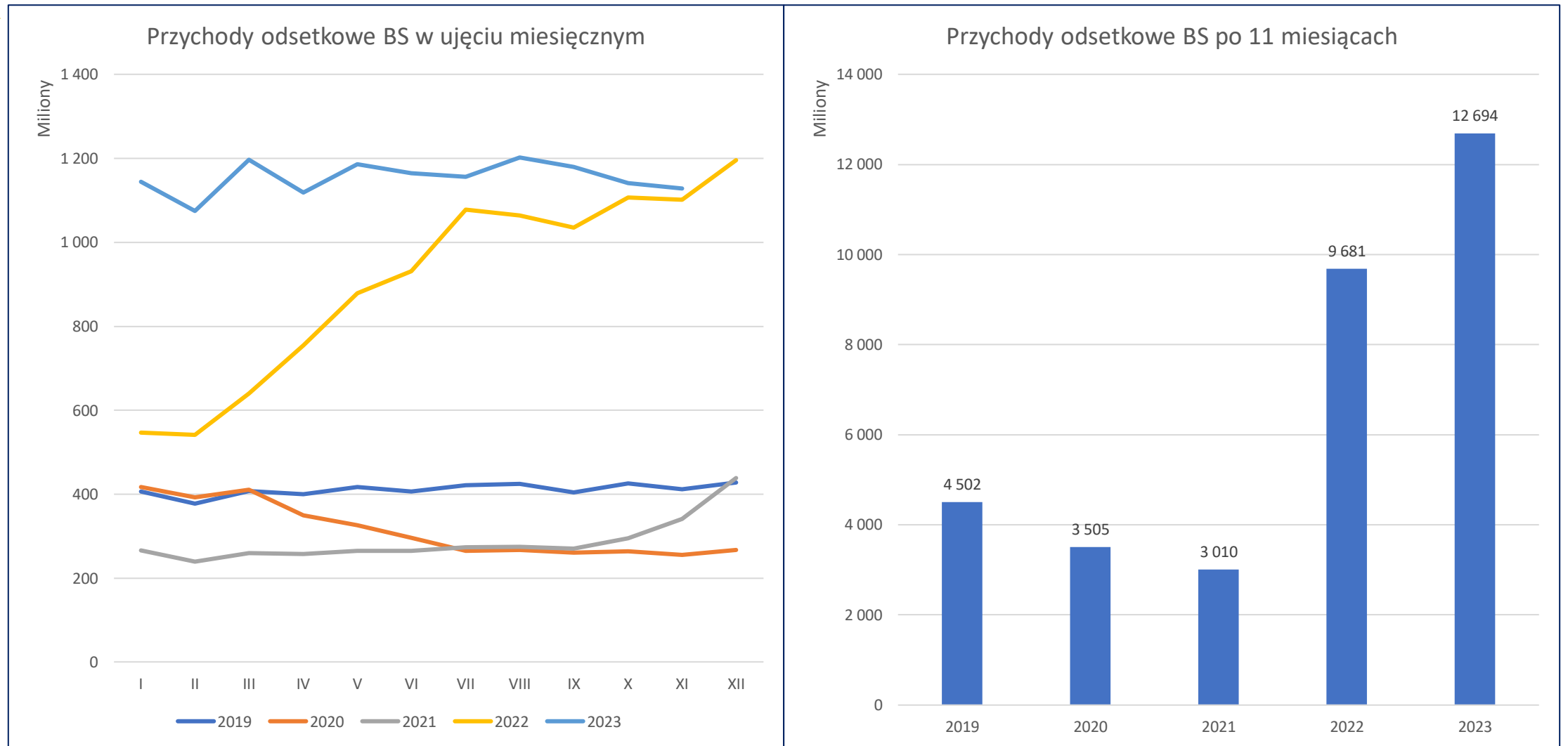
*Dr Tomasz Pawlonka
Doradca Zarządu
Zespół Badań i Analiz ZBP*

1

WYNIKI BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH PO 11 MIESIĄCACH 2023

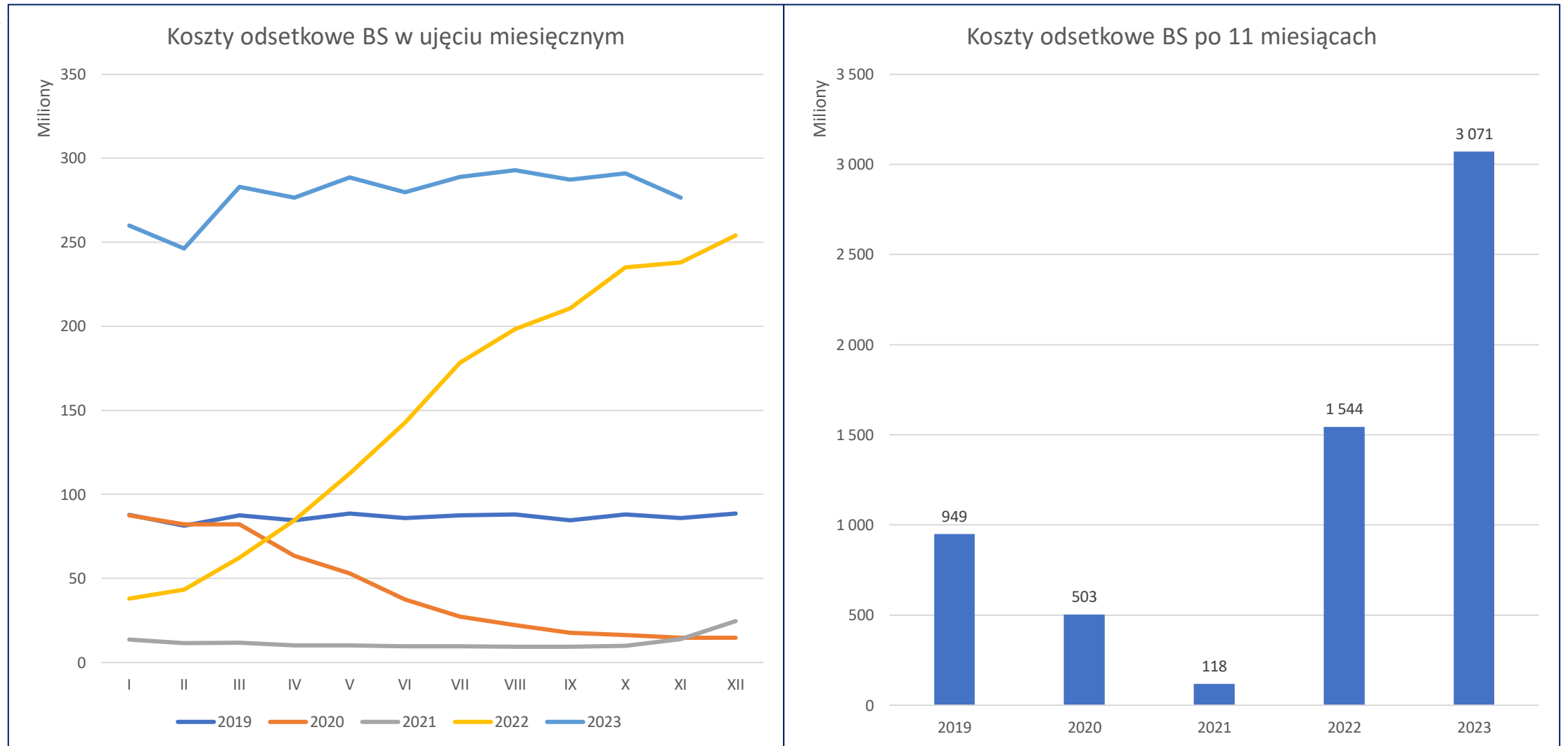
Miesięczne przychody odsetkowe BS w 2023 ustabilizowały się na ok 1,1 mld zł. Po 11 miesiącach wzrosły one r/r o 31,1% (w sektorze + 46,7%)

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

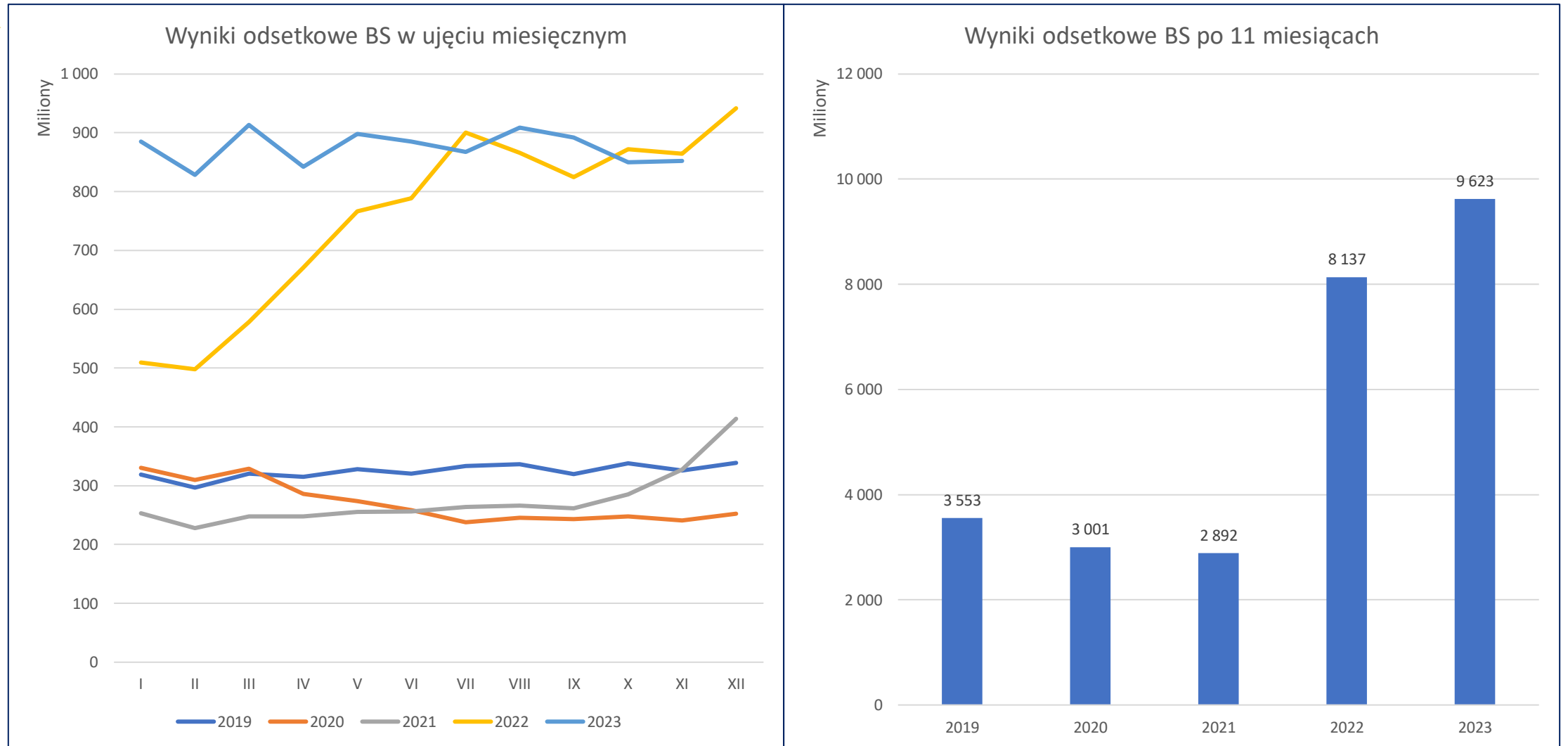
Miesięczne koszty odsetkowe BS w 2023 r. utrzymują się na stabilnym poziomie ok. 280 mln zł. Po 11 miesiącach wzrosły one r/r o 98,9% (w sektorze + 74,5%)

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Miesięczny wynik odsetkowy BS w ostatnich dwóch miesiącach jest już niższy niż w analogicznym okresie 2022 r. W ujęciu r/r wynik odsetkowy BS wzrósł o 18,3% (w sektorze + 31,2%)

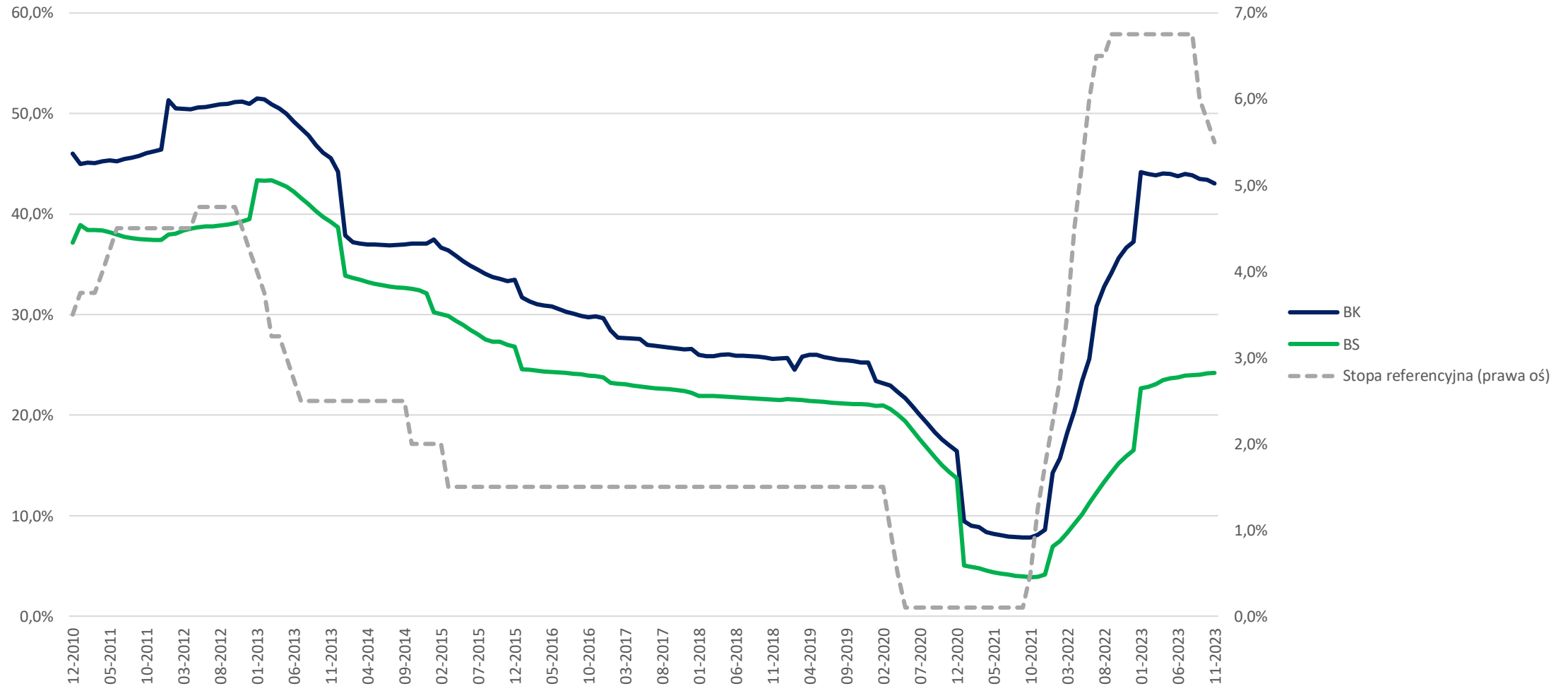

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

W BK wraz ze spadkiem stóp procentowych rozpoczął się spadek udziału kosztów odsetkowych w przychodach odsetkowych. W BS relacja ta utrzymuje się na stabilnym poziomie ok. 24%

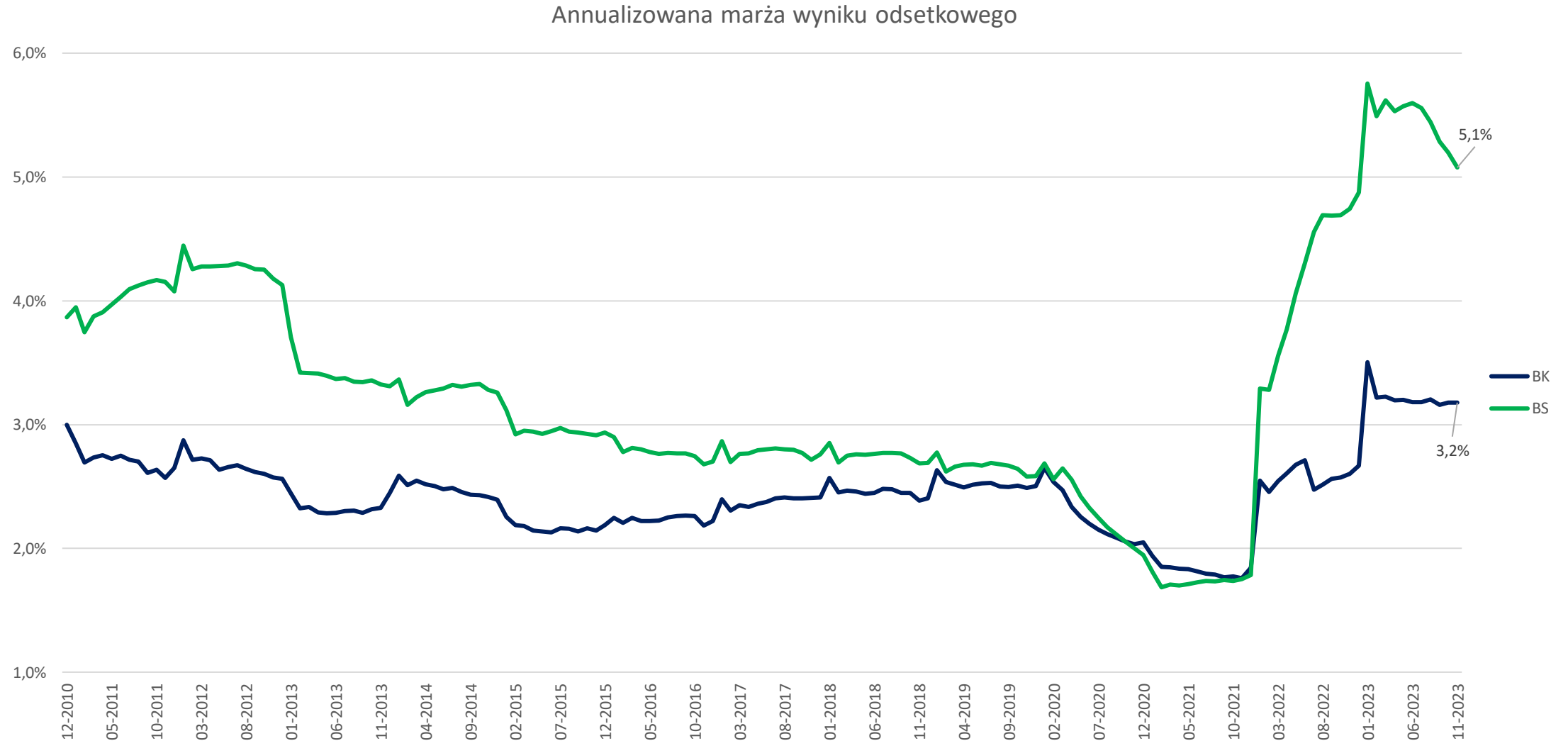
Koszty odsetkowe do przychodów odsetkowych w okresie XII.2010 - XI 2023

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

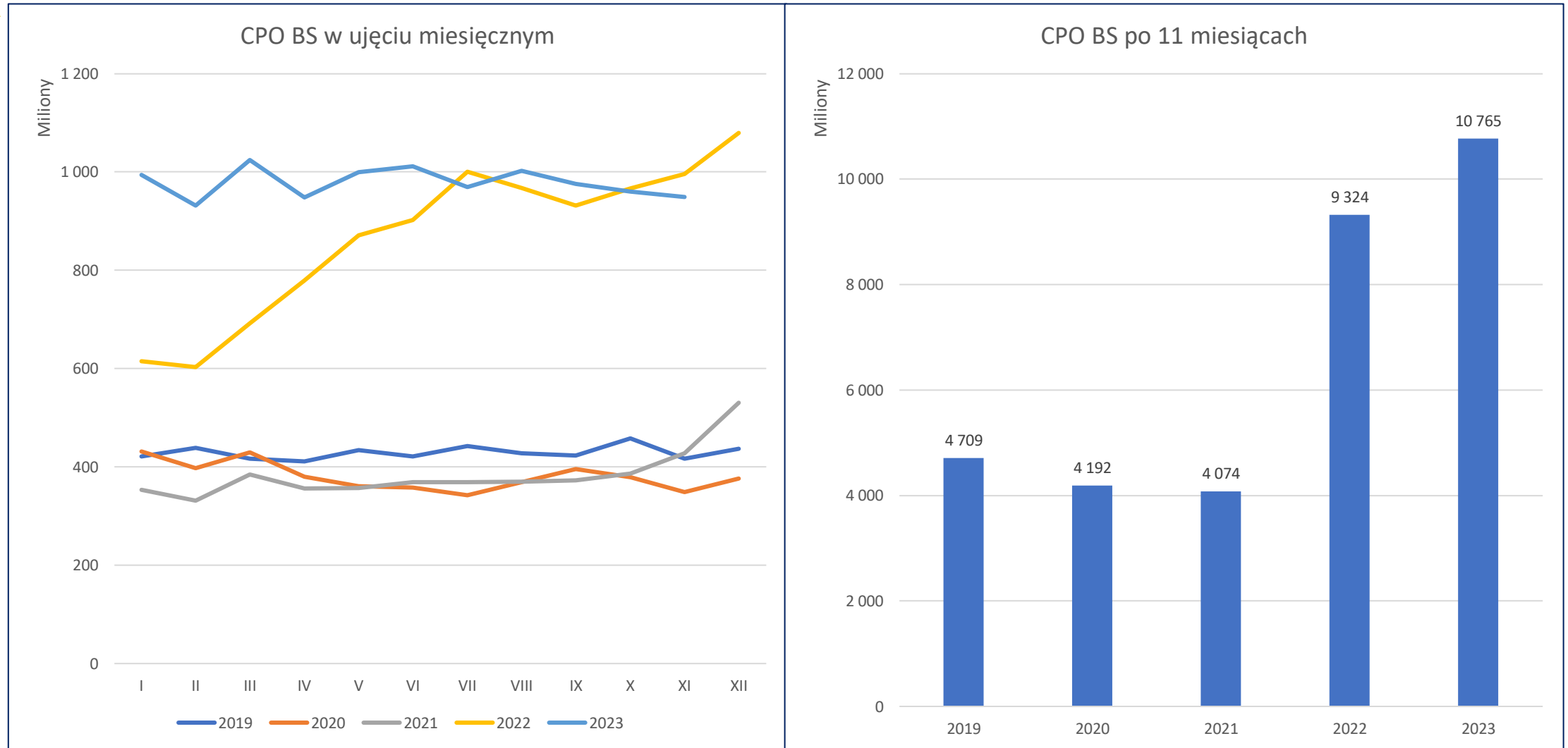
Marża wyniku odsetkowego BS po gwałtownym wzroście w 2022 r. w drugiej połowie 2023 r. zaczęła gwałtownie spadać

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

CPO w BS przestały już wzrastać. Po 11 miesiącach 2023 r. wzrosły r/r o 15,5% (w sektorze + 24,4%)

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

CPO BS w 89,4% generowane są przez wyniki odsetkowe. Wraz ze spadkiem stóp procentowych konieczne będzie silniejsze zdywersyfikowanie źródeł przychodów

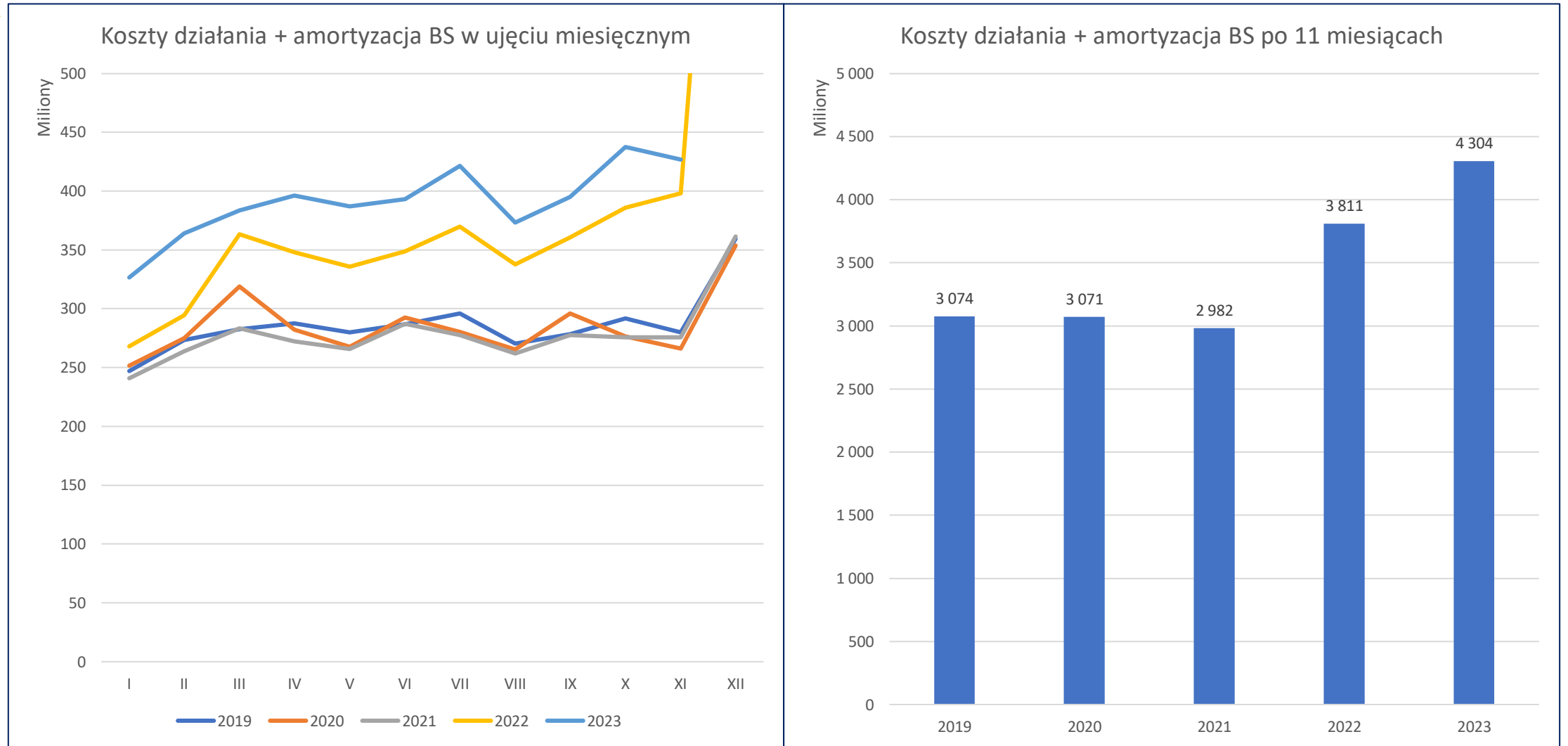
Udział wyniku odsetkowego w CPO

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Po 11 miesiącach 2023 r. koszty działania banków utrzymują się na poziomie o ok. 13% wyższym niż w analogicznym okresie 2022 r. (w sektorze + 2,1%)

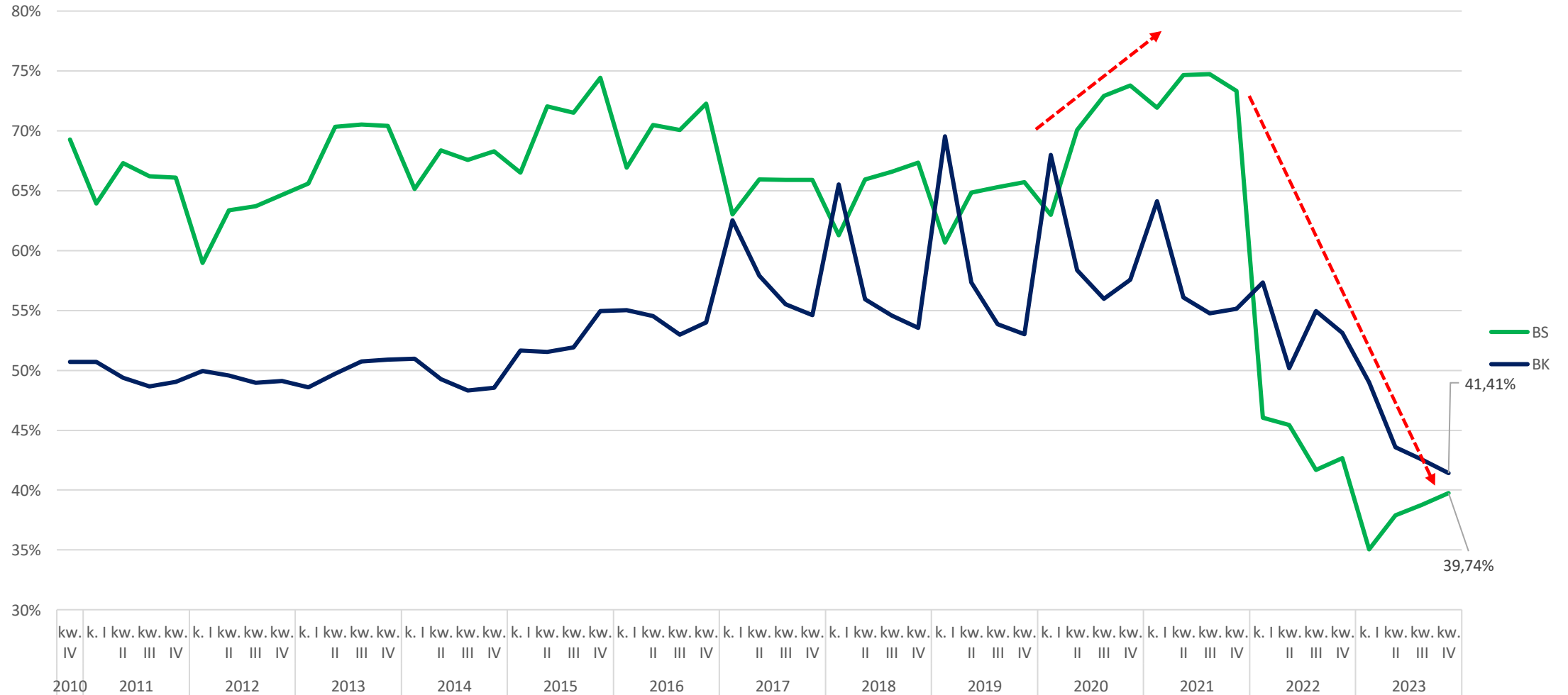

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Gwałtownie spadająca wartość wskaźnika C/I w BS cieszy, ale dzieje się go głównie za sprawą mianownika (I). Martwi z kolei wysoka podatność BS na wahania C/I w zależności od stóp procentowych

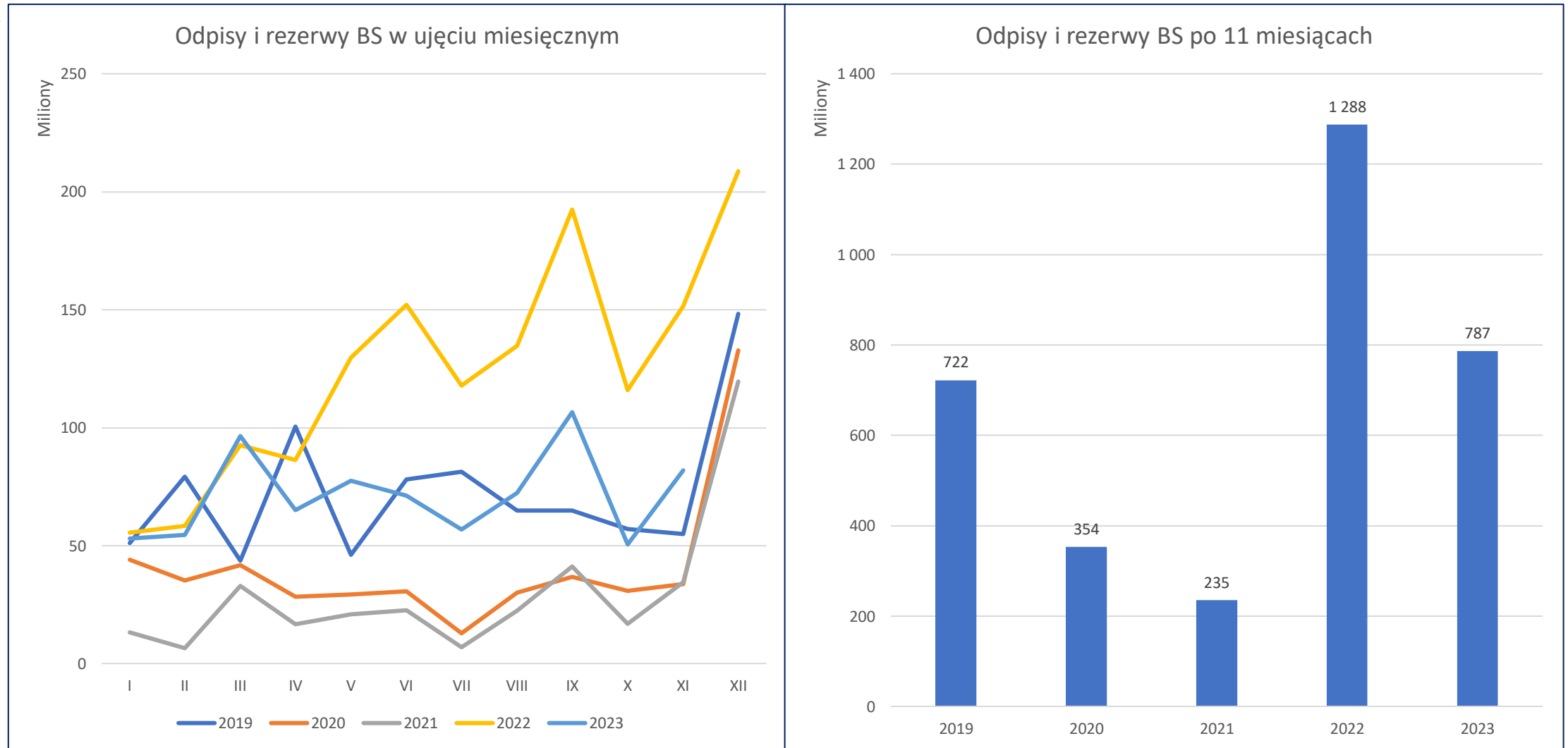
Wskaźnik C/I w BS i BK

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

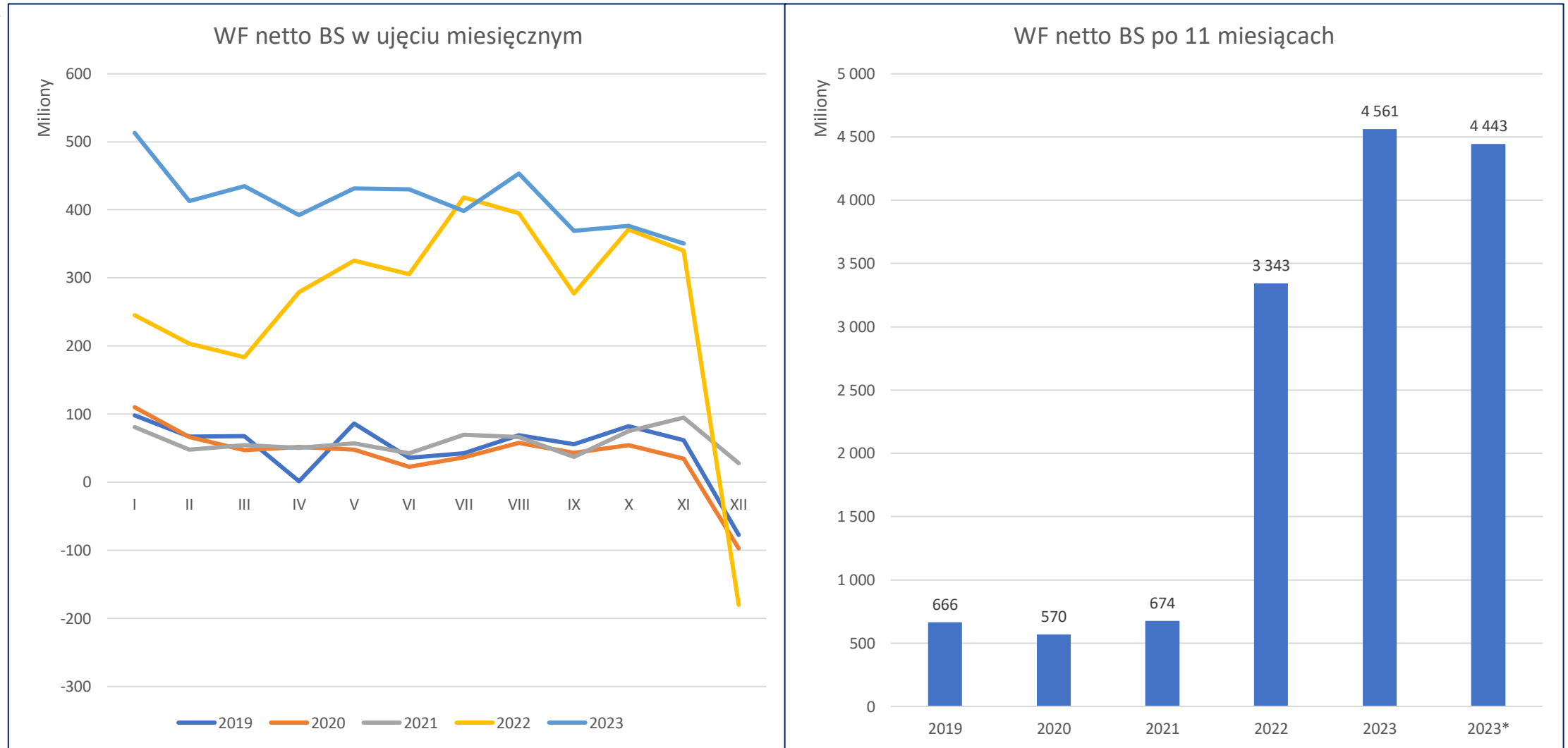
Odpisy i zawiązane przez BS rezerwy w 2023 r. są wyraźnie niższe niż w ubiegłym roku (w sektorze + 70%)

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

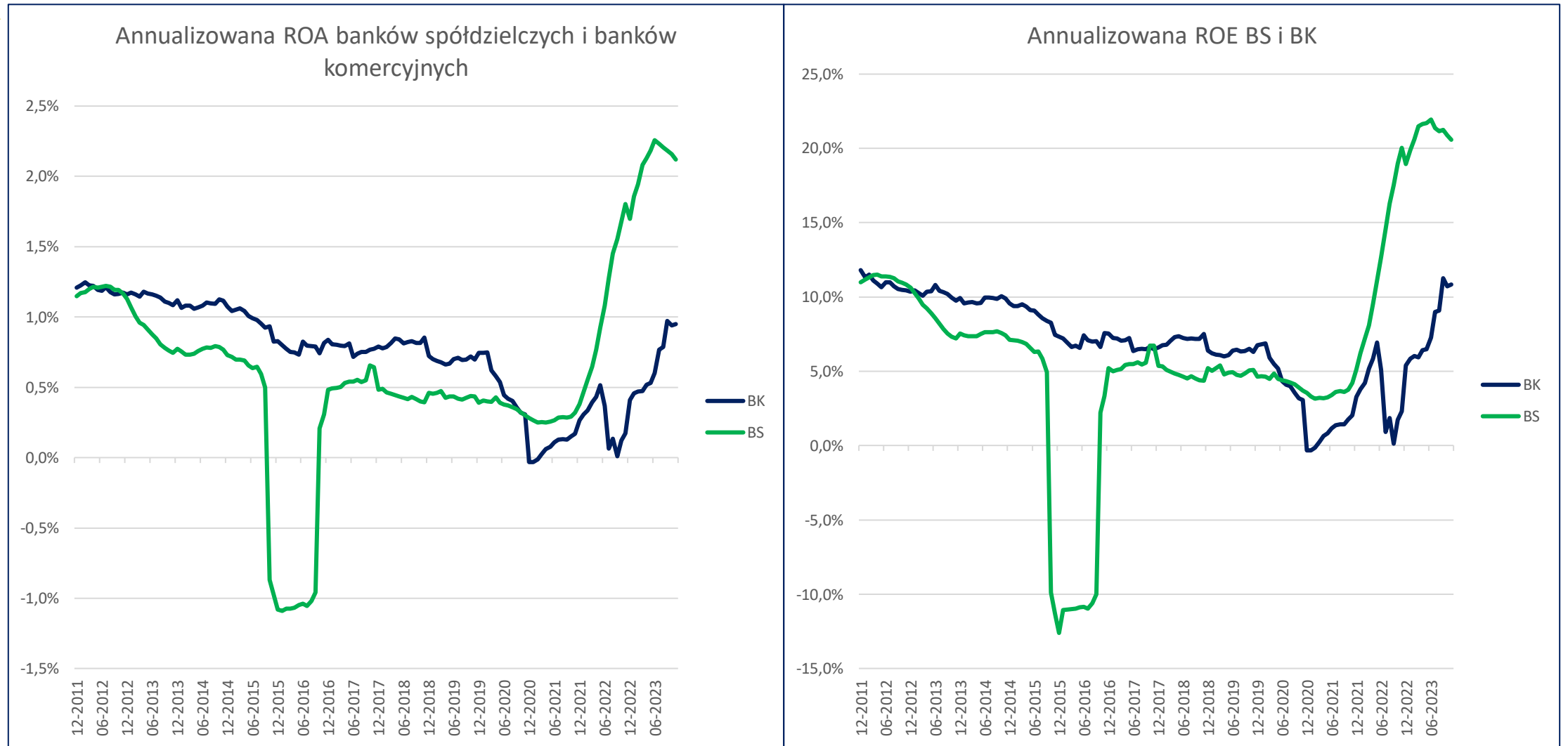
WF BS w kolejnych miesiącach 2023 r. zmniejszają się. Po 11 miesiącach 2023 r. BS osiągnęły WF netto na poziomie 4,56 mld zł (wzrost r/r o 36,4%) (w sektorze + 113,2%). W ostatnim miesiącu WF raczej nie wzrośnie

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

ROA i ROE BS silnie wzrosło i są wyraźnie wyższe niż w BK

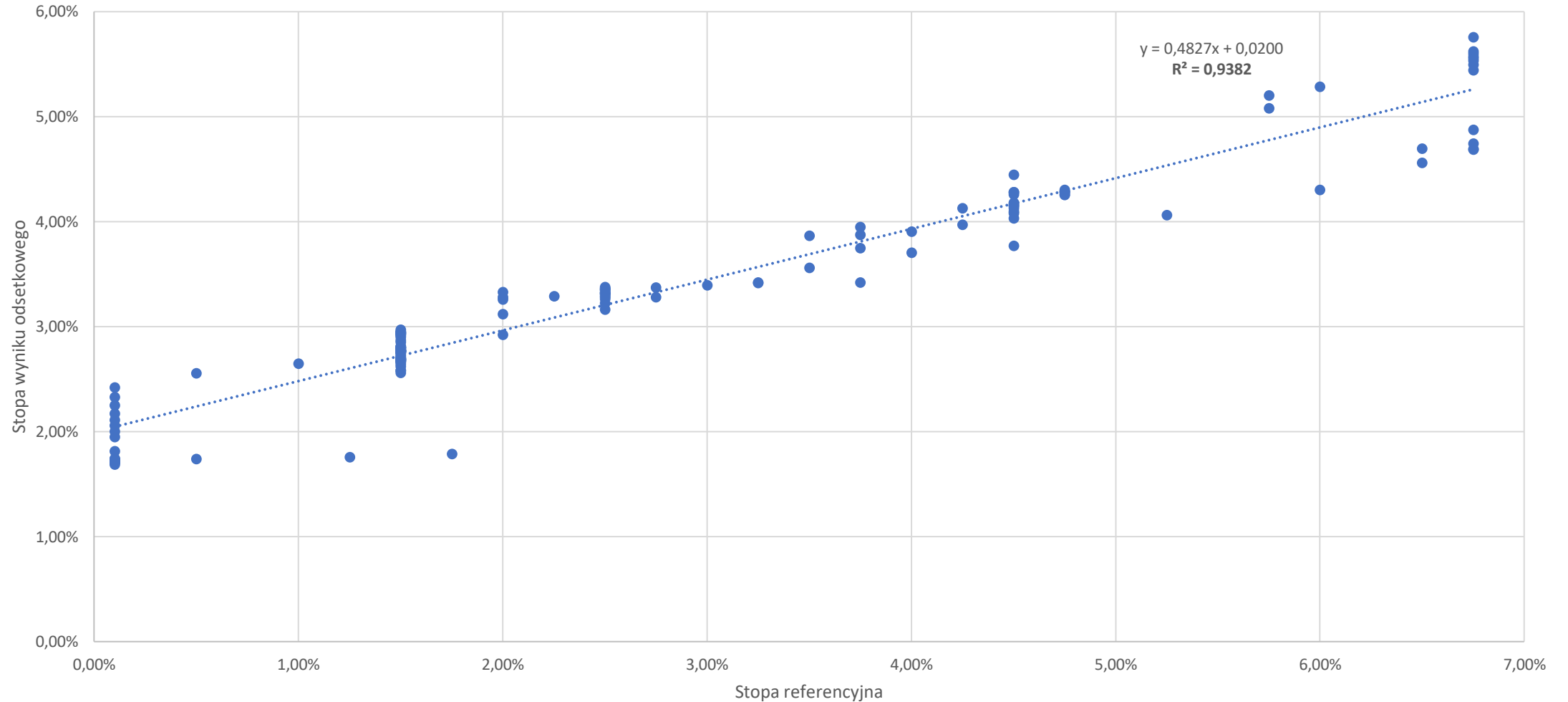

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Stopa wyniku odsetkowe w bardzo silnym stopniu determinowana jest wysokością stopy referencyjnej

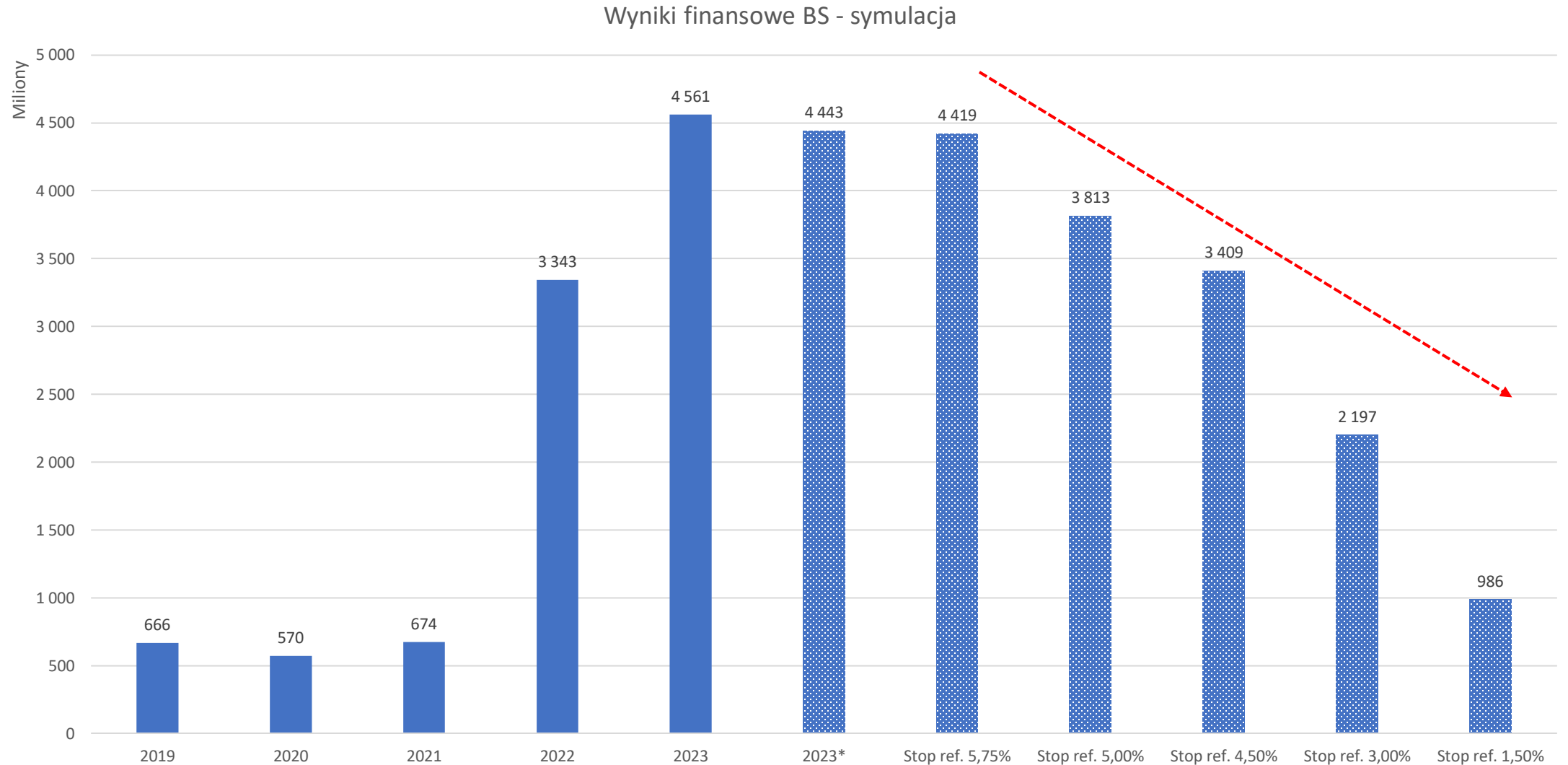
Annualizowana stopa wyniku odsetkowego a stopa referencyjna w latach 2010-XI 2023 (dane miesięczne)

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

W warunkach spodziewanego spadku stóp procentowych WF BS będą ulegały gwałtownemu obniżeniu

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

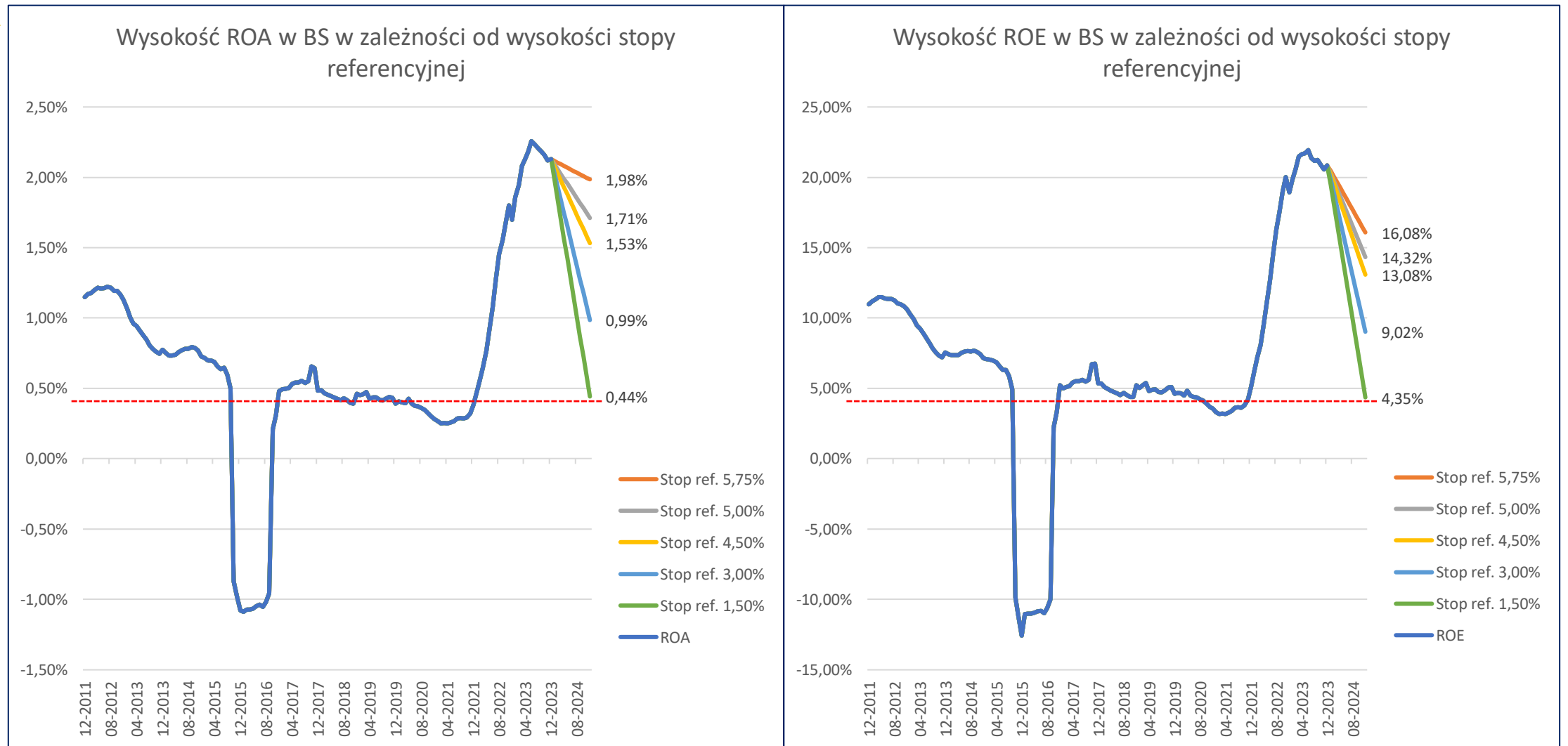

Przy stopie referencyjnej = 1,5% nominalny poziom WFN będzie realnie niższy niż we wcześniejszych latach

WF netto jako % PKB w zależności od średniorocznej stopy referencyjnej

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

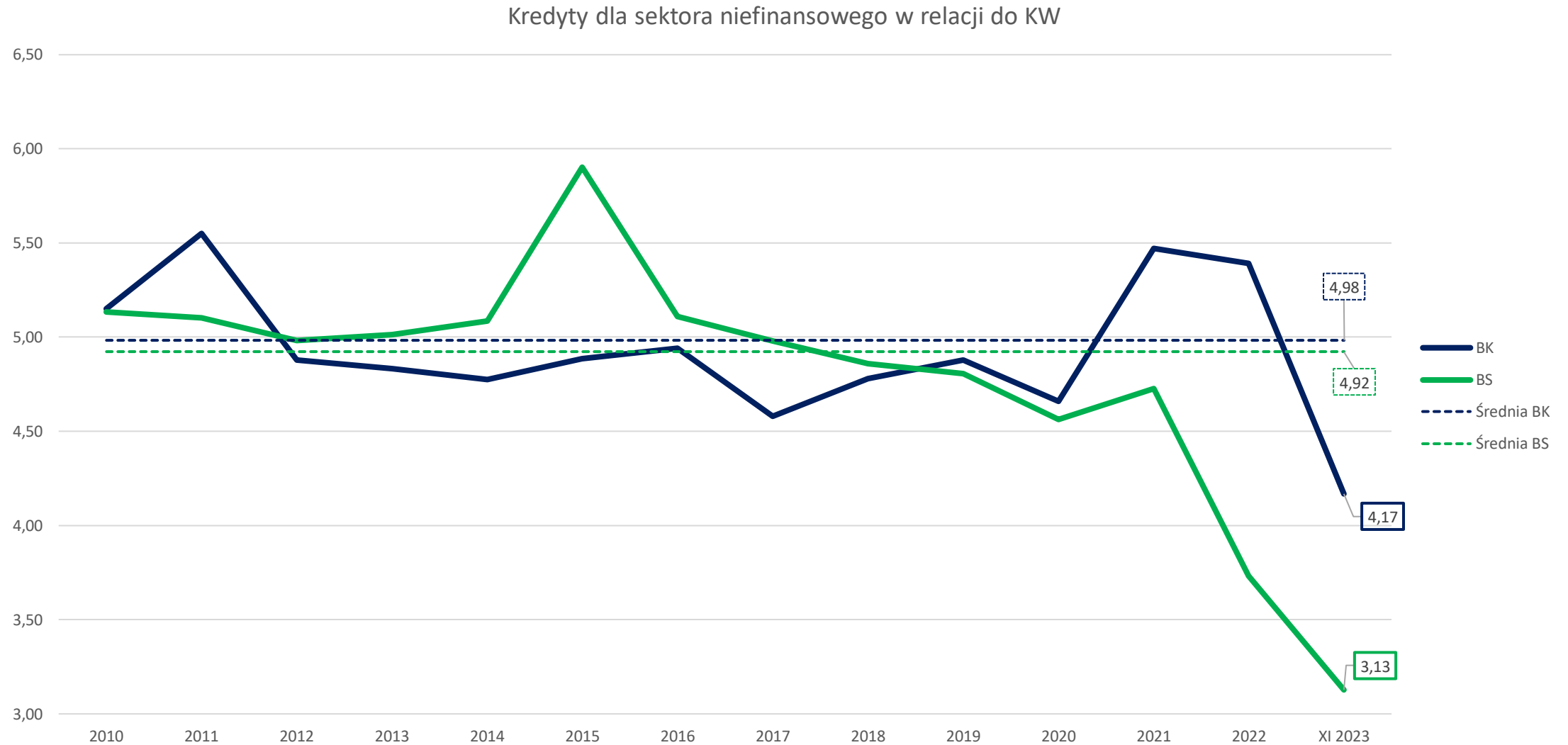
Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

2

***ZDOLNOŚĆ SEKTORA BANKOWEGO I BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH DO
FINANSOWANIA GOSPODARKI***

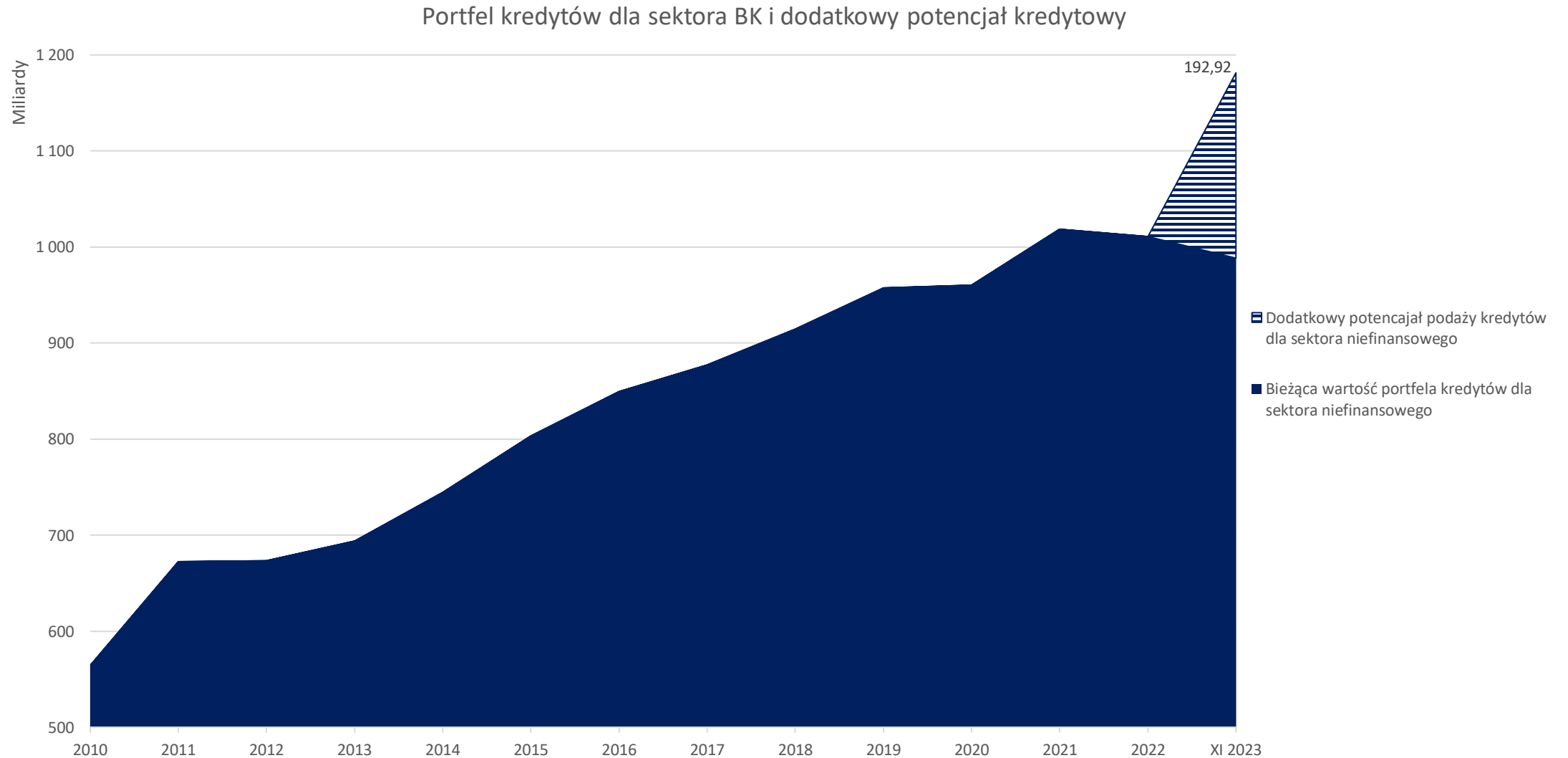
Zdolność do finansowania gospodarki determinowana jest poziomem posiadanych kapitałów własnych. Zarówno w BS, jak i BK wartości mnożnika w 2023 r. osiągnęły historyczne minima

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

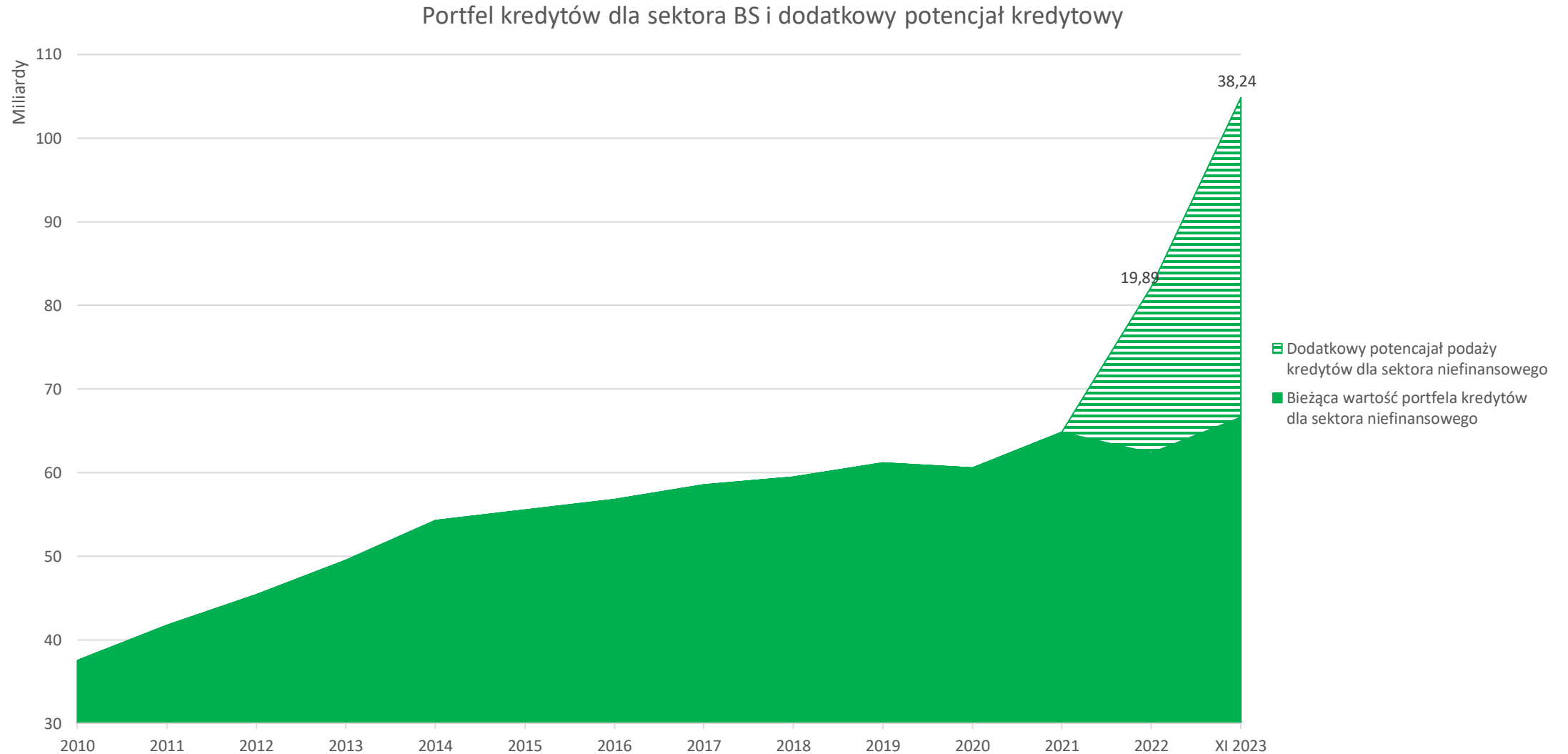
W przypadku BK potencjał kredytów dla sektora niefinansowego jest wyższy od obecnego o prawie 193 mld zł (+19,5%). Wartość portfela kredytów dla sektora niefinansowego mogłaby przekroczyć 1.181,2 mld zł

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Jeszcze wyższą skalę niewykorzystanego potencjału kredytowego mają BS. BS mają możliwość zwiększenia podaży kredytów dla sektora niefinansowego o ponad 38,2 mld zł (+57,4%) do poziomu 104,84 mld zł

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Zwiększenie inwestycji wymagać będzie istotnego wzrostu finansowania ze strony sektora bankowego

Założenia dotyczące wymaganego wzrostu finansowania polskiej gospodarki

Polską gospodarkę cechuje zbyt niski poziom inwestycji:

- Oczekiwany i planowany przez polski rząd poziom inwestycji: 22-25% PKB;
- Średni poziom inwestycji w Unii Europejskiej: 22,5% PKB;
- Rzeczywisty poziom inwestycji w Polsce: 16,7% PKB.

Luka w wydatkach inwestycyjnych to:

- ok. 6,0 p.p. PKB;
- Stanowi to kwotę ok. 190 mld zł w najbliższym roku i dalej będzie wzrastać;
- W okresie 3 lat daje to kwotę 0,6 bln zł.

Jeżeli 1/3 finansowania dla zwiększenia inwestycji będzie pochodzić od banków to:

- Banki muszą udzielić rocznie dodatkowo 60-70 mld zł kredytów;
- **W okresie 3 lat potrzebne są kredyty na kwotę ok. 200 mld zł;**
- Dla banków jest to dodatkowy wzrost kredytowania, ponad przyrosty wolumenu kredytów osiągnięte w latach przed pandemią.

Dla wsparcia inwestycji wymagane jest zapewnienie wzrostu kredytów w okresie roku na poziomie 220-230 mld zł:

- 160 mld dla istniejących portfeli;
- 70 mld zł dodatkowych kredytów dla finansowania inwestycji.

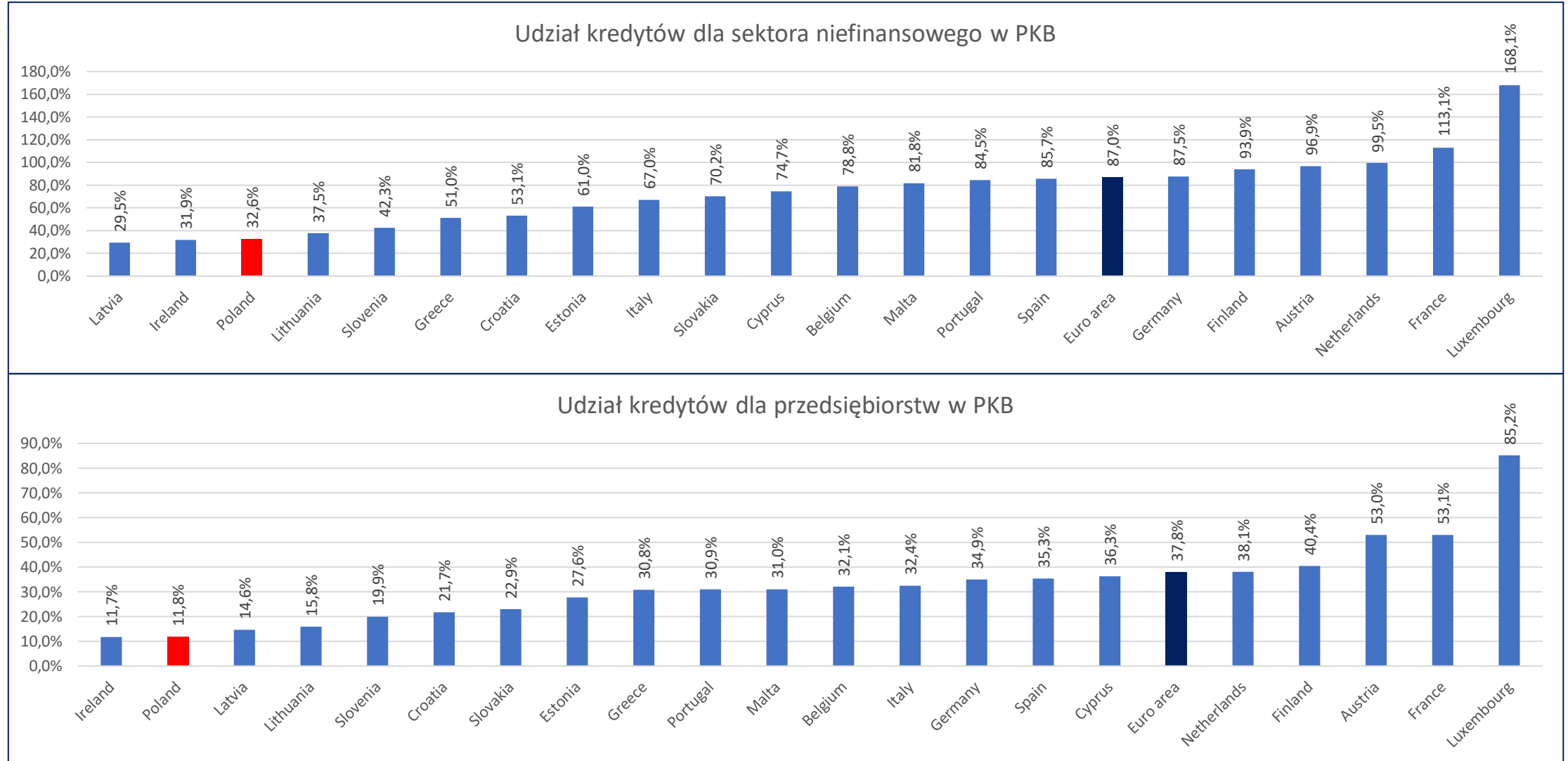
Wzrost kredytów o 220-230 mld zł rocznie
tworzy zapotrzebowanie na dodatkowy kapitał

Dodatkowy kapitał w roku stanowi kwotę ok. 45 mld zł

Jest to 4 razy więcej od zysku z 2022 r.

Polskie banki stały się zbyt małe aby finansować znaczące projekty inwestycyjne – należy odwrócić ten trend

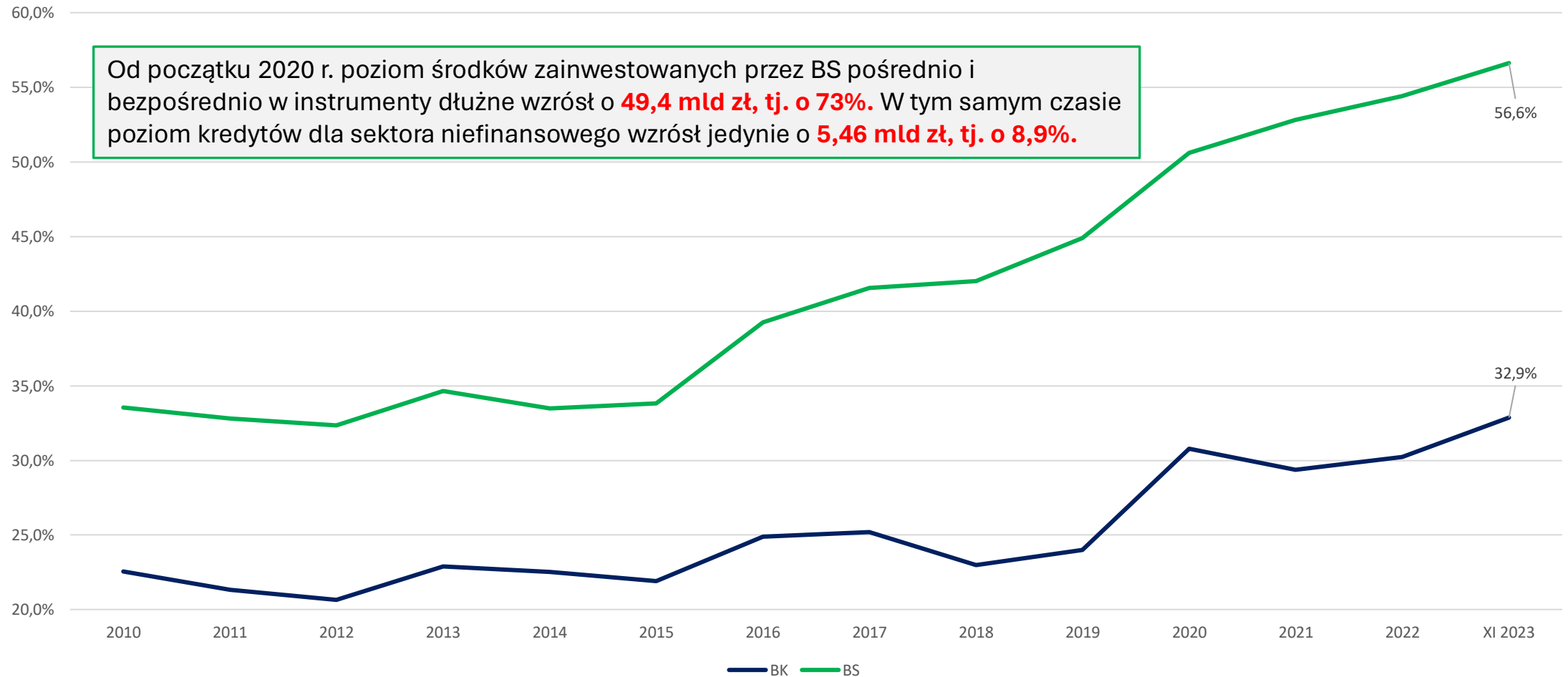
Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF, EBC

Zarówno BK, jak i BS w coraz większym stopniu koncentrują się jednak na pośrednim i bezpośrednim lokowaniu środków w instrumenty dłużne

Udział środków zainwestowanych pośrednio i bezpośrednio w instrumenty dłużne

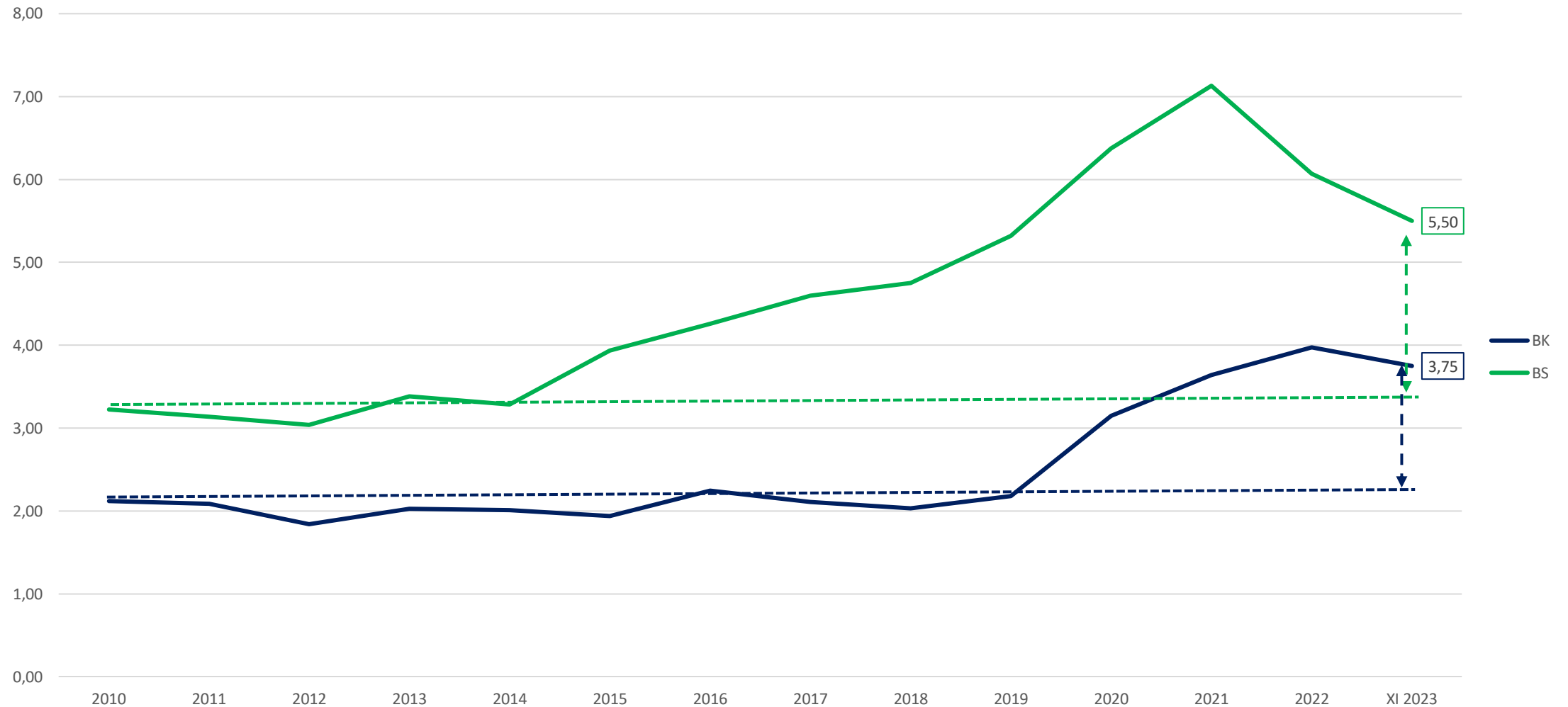

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Wyższa wartość mnożnika (instrumenty dłużne / kapitał własny) zwiększa wrażliwość kapitałów na ewentualne wahania rentowności obligacji

Środki zainwestowane pośrednio i bezpośrednio w instrumenty dłużne w relacji do kapitałów własnych

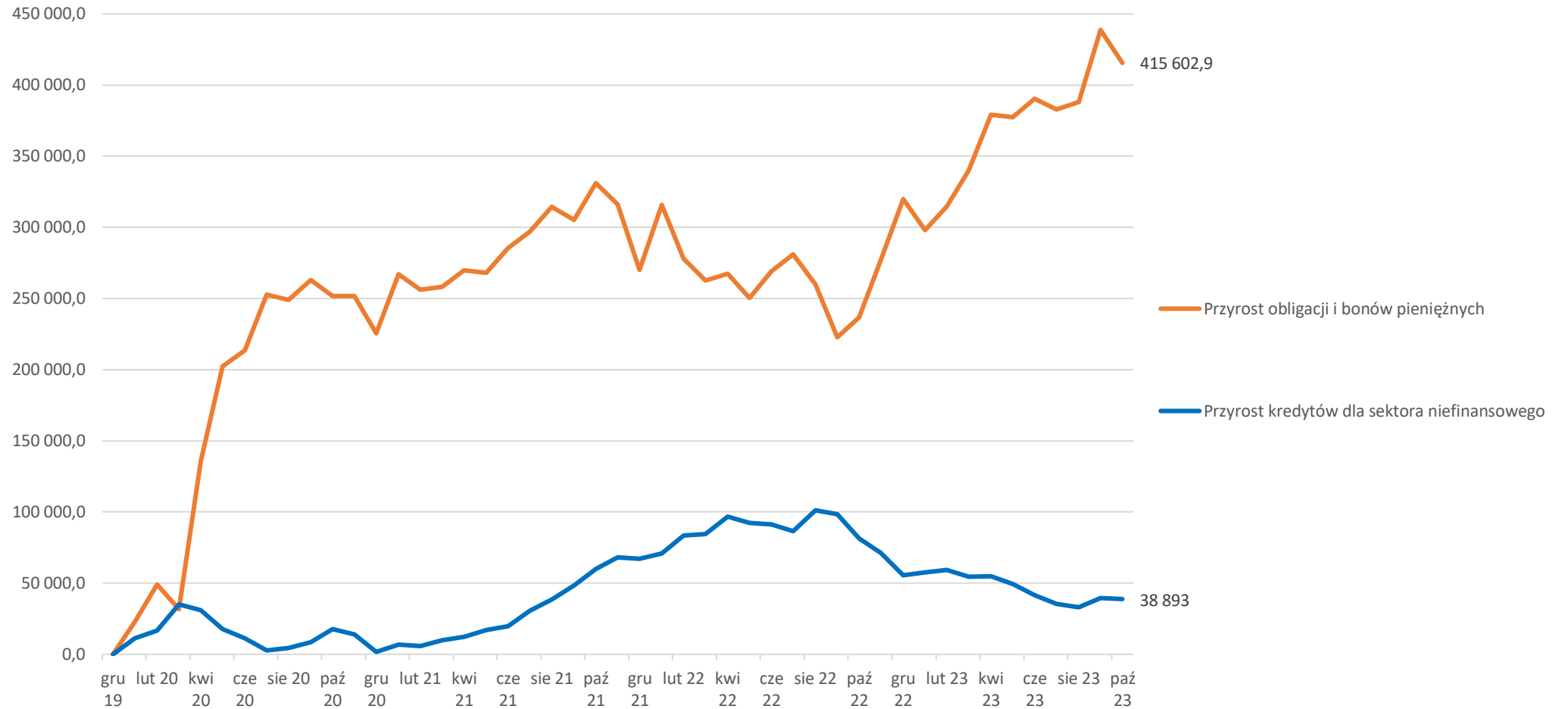

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Od grudnia 2019 r. poziom obligacji w aktywach sektora bankowego przyszedł o 415,6 mld zł. W tym samym czasie poziom kredytów dla sektora niefinansowego w aktywach banków wzrósł jedynie o 38,9 mld zł

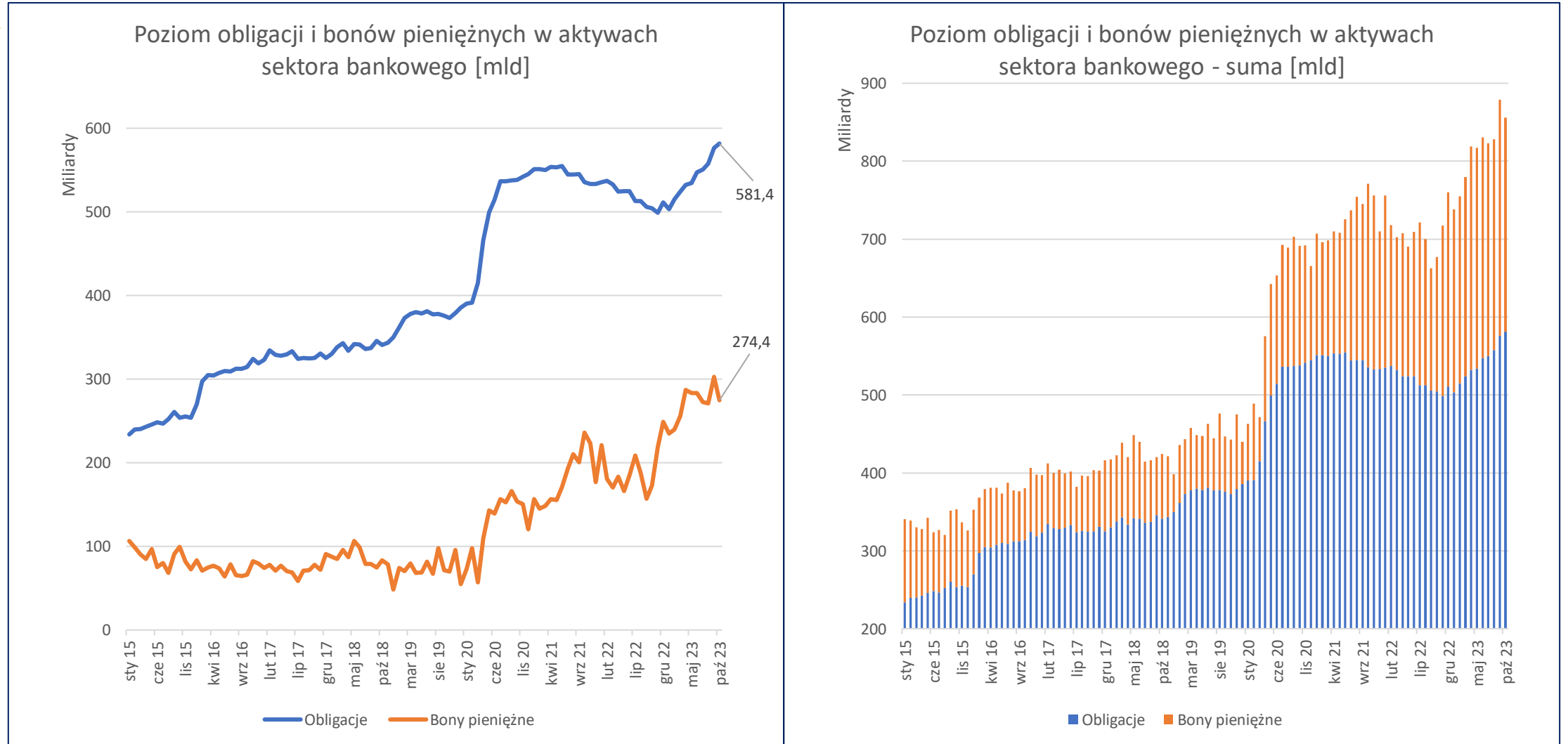
Przyrost obligacji i bonów oraz kredytów dla sektora niefinansowego od 2019 r. [mln]

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

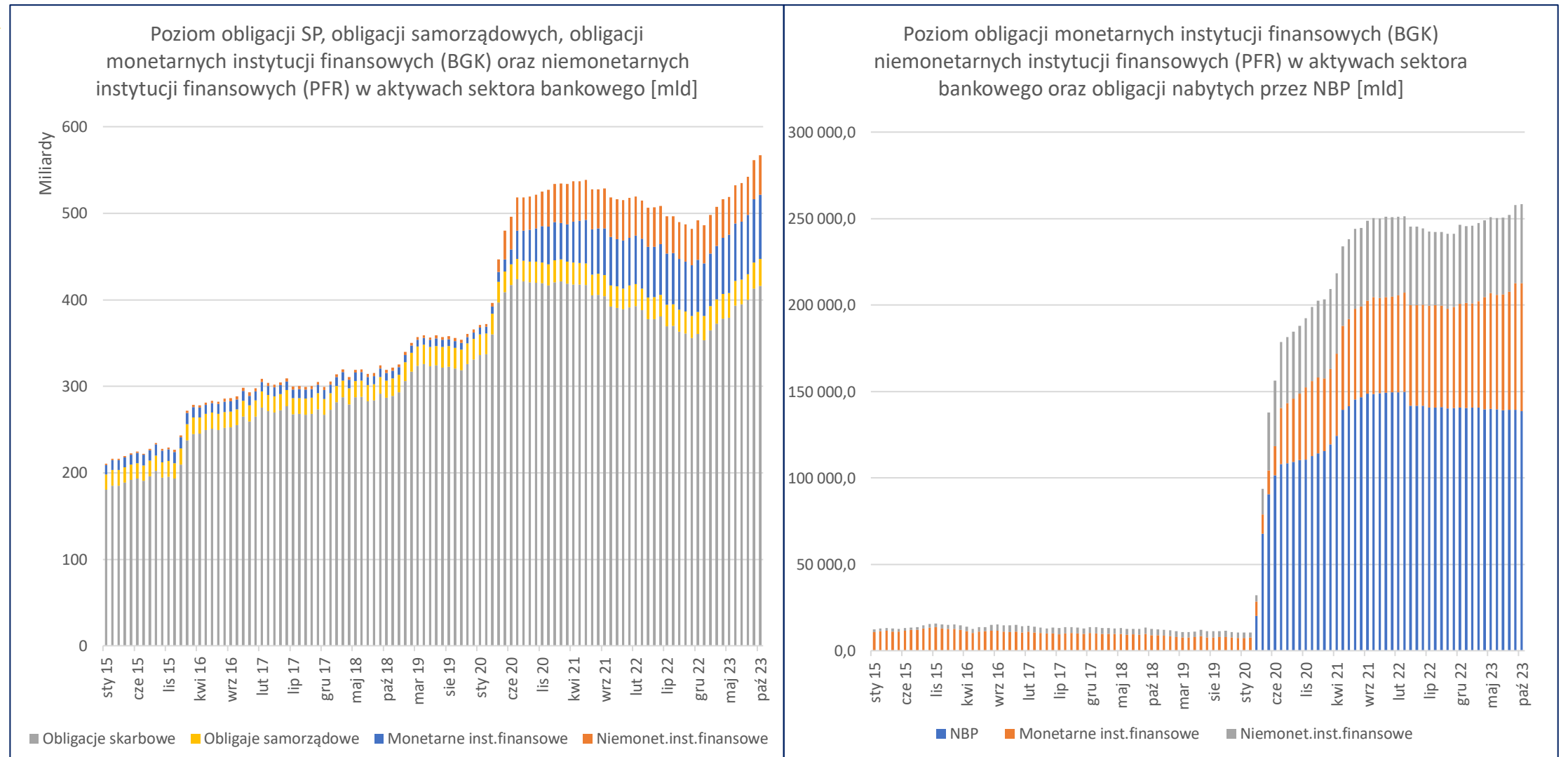
W strukturze instrumentów dłużnych nabytych przez banki silny wzrost odnotowały zarówno obligacje, jak i bony pieniężne. Od XII 2019 r. poziom bonów pieniężnych wzrósł o 219,8 mld zł, zaś obligacji o 195,8 mld zł

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

W strukturze obligacji sektora bankowego dominują obligacje SP (73,4%). Od wiosny 2020 r. istotne miejsce w strukturze obligacji sektora bankowego mają również obligacje PFR i BGK (21,13%, czyli 119,8 mld zł)

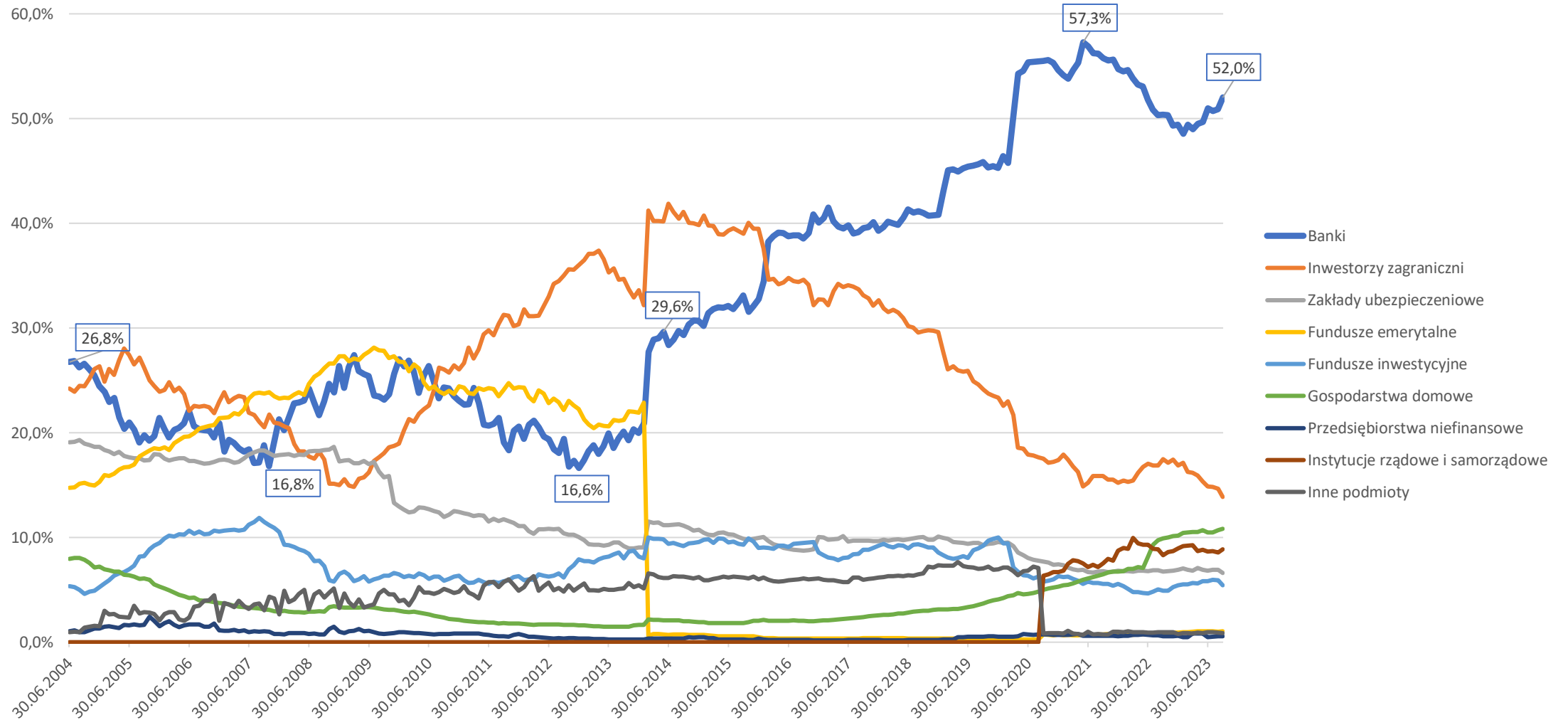

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Banki stały się głównym podmiotem finansującym dług publiczny. Ubytek finansowania ze strony funduszy emerytalnych i inwestorów zagranicznych został uzupełniony przez polski sektor bankowy

Struktura podmiotowa zadłużenia w SPW emitowanych na rynku krajowym [%]

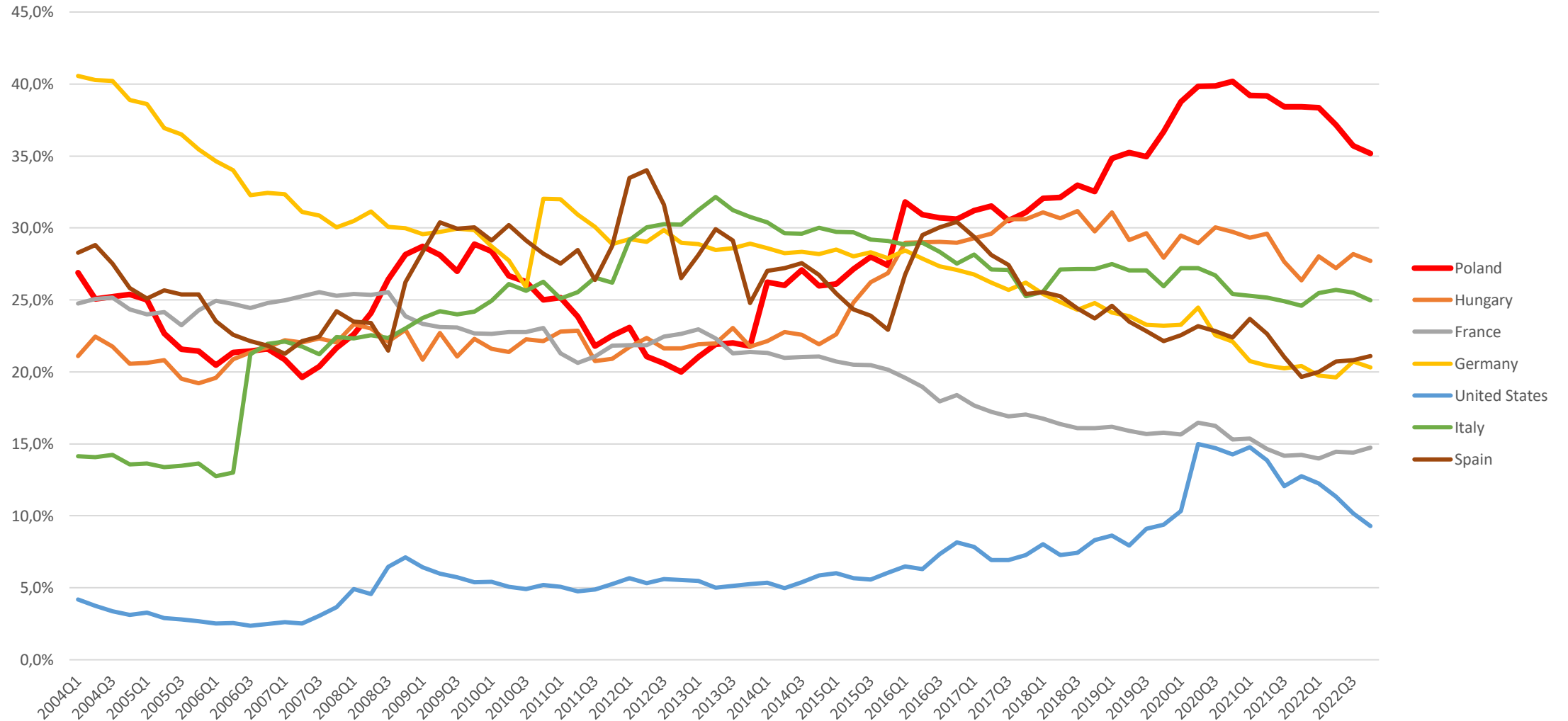

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane MF

W większości państw udział krajowych sektorów bankowych w finansowaniu długu SP systematycznie spada. W Polsce nadal pozostaje jednak bardzo wysoki

Udział krajowego sektora bankowego (bez banków centralnych) w finansowaniu długu publicznego [% długu]

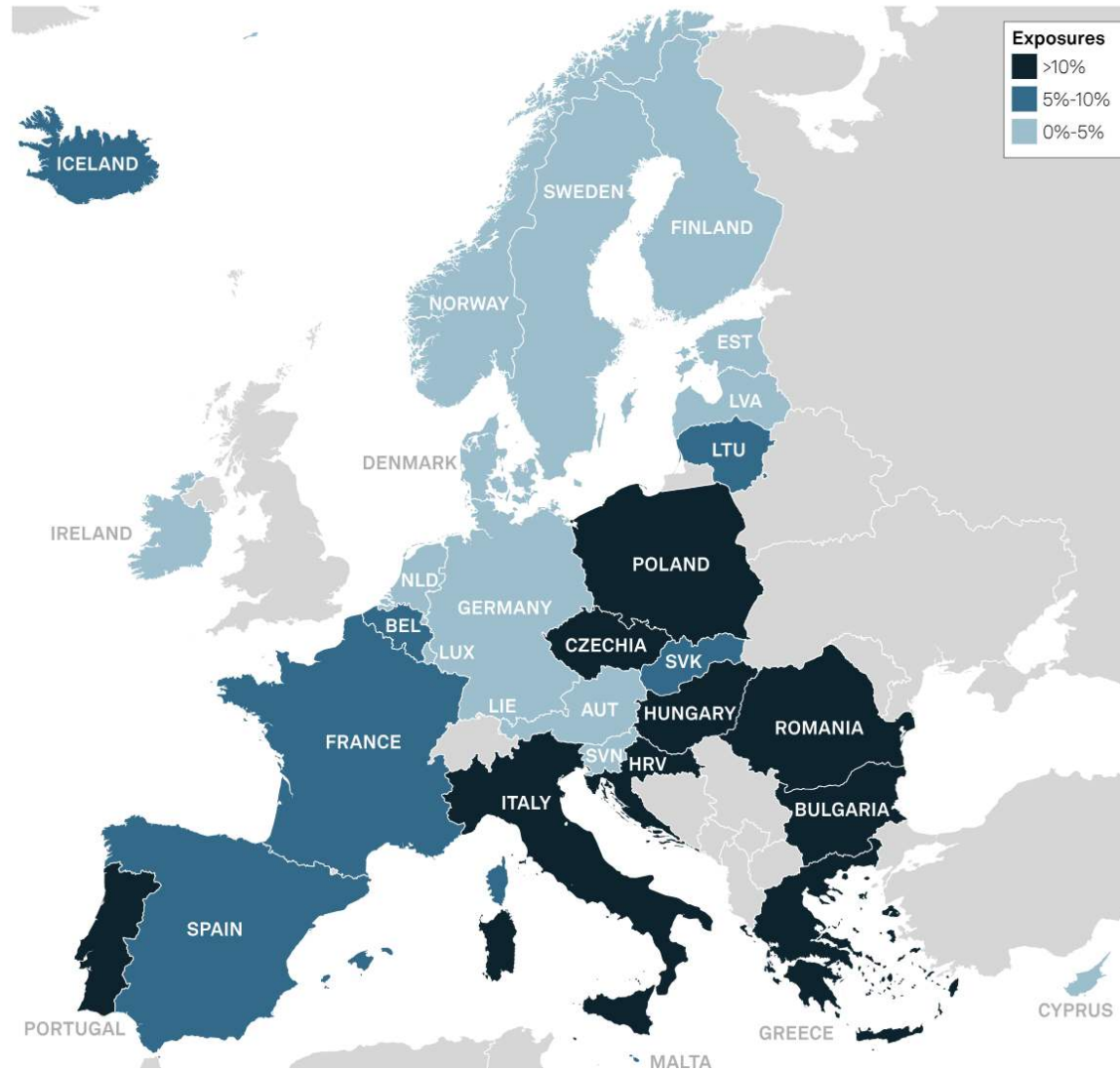

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane MF

Wysoki udział instrumentów finansujących dług publiczny w aktywach banków zlokalizowany jest w państwach naszego regionu i pośrednio może wynikać z zaszłości geo-politycznych

Significant variability in sovereign exposures between European countries
Home sovereign exposures relative to total assets by country as of year-end 2022

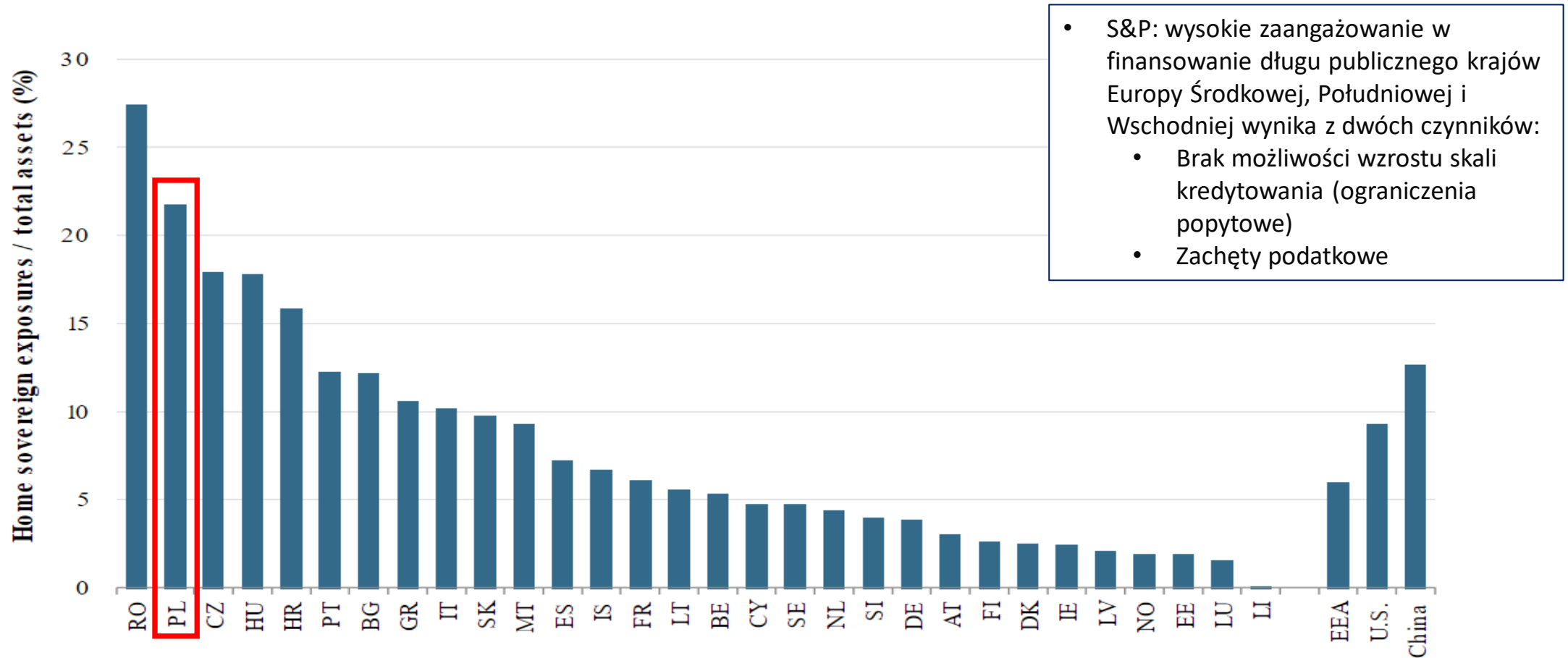

Polski sektor bankowy i sektory z krajów naszego regionu mają wyraźnie wyższe zaangażowanie w finansowanie długu publicznego

Banks' home sovereign exposures vary significantly across Europe and are, on average, lower than in the U.S. or China

Home sovereign exposures relative to consolidated total assets for large EU banks, as of year-end 2022

- S&P: wysokie zaangażowanie w finansowanie długu publicznego krajów Europy Środkowej, Południowej i Wschodniej wynika z dwóch czynników:
  - Brak możliwości wzrostu skali kredytowania (ograniczenia popytowe)
  - Zachęty podatkowe

3

PODSUMOWANIE

Przed BS stoi wiele wyzwań

- W perspektywie spodziewanego spadku stóp procentowych **BS narażone są na silny ubytek WFN**;
- WFN BS mogą być dodatkowo uszczuplone poprzez **proces dostosowywania warunków cenowych oferty depozytowo-kredytowej** do warunków oferowanych przez BK;
- W tym celu konieczne jest **silniejsze zdywersyfikowanie źródeł dochodów BS**;
- Istotne jest również **trzymanie w ryzach kosztów**;
- BS już dziś **nie wykorzystują w pełni posiadanego potencjału dot. podaży kredytów** do sektora niefinansowego;
- Perspektywa napływu środków z KPO oraz konieczność transformacji polskiej gospodarki musi odbywać się przy aktywnym zaangażowaniu sektora bankowego – także BS;
- BS znacząco zwiększyły kapitały własne. W kontekście konieczności zdynamizowania akcji kredytowej **konieczne jest rozsądne gospodarowanie wypracowanymi przez sektor zyskami oraz dalszy wzrost kapitałów własnych BS**.
- **Przyrost udziału instrumentów dłużnych** w aktywach banków, w tym finansowania długu publicznego, **odbywa się kosztem spadku podaży kredytów** dla sektora niefinansowego.
- **Wysoki udział środków zainwestowanych w instrumenty dłużne** w aktywach oraz w relacji do KW również **tworzy pewne ryzyka**.

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

Związek Banków Polskich

Ul. Kruczkowskiego 8
00-380 Warszawa

dr Tomasz Pawlonka
Zespół Badań i Analiz
Związek Banków Polskich
e-mail: Tomasz.Pawlonka@zbp.pl

www.zbp.pl